

ข่าวสาร งานวิจัยและพัฒนา

Research and Development Newsletter

สำนักวิชาการ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนกันยายน 2545

บทคัดย่อ

- กระบวนการนิติบัญญัติ
ของรัฐสภาไทย
- การแก้ไขปัญหาการทุจริต
และประพฤติมิชอบ
ในระบบการเมือง
และวงราชการของไทย

บทความที่น่าสนใจ

- แนวโน้มและวิสัยทัศน์ในด้านค่าใช้จ่าย
และนักวิจัยของไทยในปี พ.ศ. 2559

“ ข้อมูลมาตรฐาน วิชาการก้าวไกล รัฐสภาไทยก้าวหน้า ”

สำนักวิชาการ กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา 118/1 อาคารทีปโก่ทาวเวอร์ ถนนพระราม 6 สามเสนใน
เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร 10400 โทร. 02-3573130-31 โทรสาร 02-3573130

สารบัญ

๕๑ ผลงานการวิจัยและบทคัดย่อ

- กระบวนการนิติบัญญัติของรัฐสภาไทย 1
- บทบาทและความรับผิดชอบของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
และสมาชิกวุฒิสภาในอนาคตตามทัศนะของประชาชน..... 2
- การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนชั้นกลาง 9
- ประสิทธิภาพของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณประจำปีงบประมาณ..... 10
- การแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบในระบบการเมือง
และวงราชการไทย 11

๕๒ บทความที่น่าสนใจ

- แนวโน้มและวิสัยทัศน์ในด้านค่าใช้จ่ายและนักวิจัยของไทยในปี พ.ศ. 2559..... 13

๕๓ รายการวิจัยก้าวไกล 26

๕๔ ข่าวสารงานวิจัยและพัฒนา

- คณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา..... 27
- เมธีวิจัยอาวุโส 28

๕๕ สารบัญ

- สัพเพเหระเกี่ยวกับการกิน(1) 30

ผลงานวิจัย # บทคัดย่อ

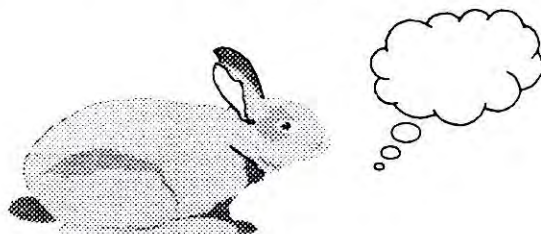

ชื่อเรื่องวิจัย	: กระบวนการนิติบัญญัติของรัฐบาลไทย
ผู้วิจัย	: รองศาสตราจารย์รณนิติ เศรษฐบุตร
องค์กร	: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ทุนสนับสนุน	: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

บทคัดย่อ

ปัญหากระบวนการนิติบัญญัติของรัฐบาล นับเป็นสิ่งที่ได้รับการกล่าวถึงมานานในวงวิชาการไทย และส่งผลกระทบต่อประชาชนตลอดจนสังคม ที่ทำให้ขาดการแก้ไขปัญหาดังกล่าว อย่างทันท่วงที โดยอาศัยการตรากฎหมายเป็นเครื่องมือ ซึ่งการไม่ตอบสนองความเปลี่ยนแปลงของสังคมที่รวดเร็วในยุคปัจจุบันของกระบวนการนิติบัญญัติดังกล่าว เป็นสาเหตุที่นำมาสู่การตีความวิจัยนี้เพื่อนำเสนอแนวทางการปรับปรุงกลไกเกี่ยวข้องกับทั้งหลายที่จะมีส่วนสนับสนุนให้การปฏิรูปการเมืองตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ในส่วนของกระบวนการนิติบัญญัติรัฐบาลไทยนั้น ประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น ซึ่งแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่ค้นพบได้แก่

1. การให้ส่วนราชการไม่ต้องยกเว้นพระราชบัญญัติเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อรับหลักการก่อน โดยจัดทำเพียงรายงานวิเคราะห์ สรุปสาระและความจำเป็นของกฎหมายพร้อมรายละเอียดประกอบการพิจารณาอื่น ๆ ส่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาทำหน้าที่ยกร่างหน่วยงานเดียว
2. การจัดตั้งสำนักร่างกฎหมายประจำรัฐสภาขึ้นเพื่อช่วยงานด้านการร่างพระราชบัญญัติและให้ข้อมูลทางวิชาการแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
3. การกำหนดเวลาอภิปรายให้แก่พรรคการเมืองที่จะจัดสมาชิกมาอภิปรายและควบคุมเวลาการอภิปรายในสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้เกิดความรวดเร็วในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ
4. การกำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีวันทำงานในการประชุมสภาแต่ละสัปดาห์มากขึ้น เพื่อให้มีการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่รวดเร็วและห้ามมิให้มีการประชุมคณะกรรมการในวันเดียวกัน เพื่อแก้ไขปัญหารื่ององค์ประชุมของสภาและคณะกรรมการที่อาจมีขึ้นได้
5. การจัดตั้งกรรมาธิการผู้รับผิดชอบร่างกฎหมาย (rapporteur) อย่างในสภาของประเทศฝรั่งเศสเพื่อช่วยให้การถกแถลงและพิจารณาร่างพระราชบัญญัติของสภาผู้แทนราษฎรนั้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

6. การปรับปรุงวันทำงานของสมาชิกวุฒิสภาให้เป็นการทำงานเต็มเวลาอย่างสภาผู้แทนราษฎร โดยให้มีวันทำงานที่มากขึ้นและห้ามมิให้มีการขยายเวลาพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติในชั้นตอนของวุฒิสภา
7. การที่พรรคการเมืองจะต้องเห็นความสำคัญในการผลักดันเสนอร่างพระราชบัญญัติ ที่เกิดจากการนำนโยบายของพรรคการเมืองนั้น ๆ มาปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม

* * * * *

ชื่อเรื่องวิจัย	:	บทบาทและความรับผิดชอบของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ในอนาคตตามทัศนะของประชาชน
ผู้วิจัย	:	สำนักวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
องค์กร	:	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
ทุนสนับสนุน	:	สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

บทคัดย่อ

ความสำคัญและที่มาของการวิจัย

การศึกษาบทบาทและความรับผิดชอบของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เป็นการศึกษาเกี่ยวกับประเด็นปัญหาที่สำคัญ คือ บทบาทและความรับผิดชอบของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาตามที่ถูกกำหนดขึ้นใหม่นั้น มีความแตกต่างจากที่ได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับเดิมค่อนข้างมาก และปัญหาที่เกิดขึ้นตามมา ก็คือ การเกิดความสับสน และมีความเข้าใจผิดในการตีความถึงอำนาจหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ทั้งในส่วนที่เป็นภาคีต่อมวลชนและประชาชนเอง ซึ่งผู้วิจัยได้ถึงความสำคัญของการศึกษาถึงบทบาทและความรับผิดชอบของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาตามทัศนะของประชาชน ในลักษณะของการวิจัยเชิงสำรวจ จะทำให้ทราบว่าประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทและอำนาจหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาที่ต้องตามรัฐธรรมนูญเพียงใด นอกจากนี้ยังจะได้ทราบถึงความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาท และความรับผิดชอบ

ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา และช่วยให้ทราบถึงแนวโน้มของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ในอนาคตด้วย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจของประชาชนที่มีต่อบทบาท และความรับผิดชอบของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540
2. เพื่อศึกษาบทบาทและความรับผิดชอบของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภาตามทัศนะของประชาชน
3. เพื่อศึกษาถึงความคาดหวังในบทบาท และความรับผิดชอบของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ตามทัศนะของประชาชนในอนาคต
4. เพื่อศึกษาแนวโน้มการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา

วิธีการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจโดยทำการศึกษาจากข้อมูล 2 ประเภท ได้แก่

1) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารเพื่อรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภาในด้านต่าง ๆ ข้อมูลสถิติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน (การไปใช้สิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร)

2) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจภาคสนามด้วยแบบสอบถามในการเก็บข้อมูลภาคสนามได้ทำการทดสอบภาคสนาม (Pretest) และปรับปรุงแบบสอบถาม เมื่อได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้วได้ดำเนินการคัดเลือกพนักงานเก็บข้อมูล พร้อมทั้งดำเนินการอบรมพนักงานเก็บข้อมูลให้ทราบเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัยและแนวทางปฏิบัติงานในภาคสนาม เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายของการวิจัยครั้งนี้

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้ได้ทำการศึกษาในเขตพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ โดยครอบคลุมพื้นที่ 10 จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร นครปฐม ลำพูน มุกดาหาร ขอนแก่น ชัยนาท ชลบุรี สุราษฎร์ธานี และพัทลุง โดยที่กลุ่มเป้าหมายในการศึกษา ได้แก่ ประชาชนผู้มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละจังหวัด

ผลการศึกษา

1. ความรู้ความเข้าใจของประชาชนที่มีต่อบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

1.1 ความรู้ทั่วไปทางการเมืองของประชาชนเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ

ในเรื่องความรู้ทั่วไปทางการเมืองเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ อันประกอบด้วย การรับรู้เรื่องรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ปีพุทธศักราช 2540 การได้มาของสมาชิกวุฒิสภา วาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกวุฒิสภา การได้มาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสิทธิของประชาชนในการถอดถอนนักการเมือง พบว่าการรับรู้ของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ทราบว่ารัฐธรรมนูญฉบับใหม่ประกาศใช้แล้ว มีสัดส่วนที่ยังไม่มากเท่าที่ควร โดยเฉพาะในภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ยังมีผู้ที่ไม่ทราบว่ารัฐธรรมนูญฉบับใหม่ประกาศใช้แล้ว อยู่ในสัดส่วนที่สูงกว่าภาคอื่นของประเทศ ในเรื่องของที่มาของวุฒิสมาชิกและวาระการดำรงตำแหน่งก็เช่นกัน ยังมีผู้ที่ไม่ทราบว่าที่มาของวุฒิสมาชิกอยู่อีกมาก โดยมีผู้ที่ทราบว่าวุฒิสมาชิกตามรัฐธรรมนูญใหม่มาจากการเลือกตั้งเกินกว่าครึ่งเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ส่วนเรื่องของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตและจากระบบบัญชีรายชื่อ นั้น พบว่า ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่ทราบ มีผู้ที่ไม่ทราบเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ส่วนการรับรู้สิทธิของตนเองในการถอดถอนนักการเมืองโดยการเข้าชื่อกัน ไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคน พบว่า โดยส่วนใหญ่ทราบว่าสามารถดำเนินการได้

1.2 ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการเมืองและกิจกรรมทางการเมือง

ความคิดเห็นของประชาชนในประเด็นการพิจารณาการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ความสำคัญของการเมืองที่มีผลกระทบต่อประชาชน การให้ความสนใจต่อการเมือง การตรวจสอบ การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ความขัดแย้งทางความคิดในระบอบประชาธิปไตยและความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมทางการเมือง อันได้แก่ การวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาล การชุมนุมประท้วงตามสิทธิของประชาชน การมีกรรมการดูแลการเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยไปใช้สิทธิเลือกตั้ง พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความเห็นในทางการเมืองที่สอดคล้องกับวิถีทางของประชาธิปไตยภายใต้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญในเกือบทุกประเด็น ยกเว้นความคิดเห็นที่ว่า การไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพียงอย่างเดียวว่าเป็นการเพียงพอแล้วกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเกินกว่าครึ่งหนึ่งมีแนวคิดว่าเป็นการเพียงพอแล้ว

1.3 บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ

บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญที่ประชาชนทราบมากที่สุด ตามลำดับดังนี้

1. การเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ประชาชนในด้านความซื่อสัตย์สุจริต
2. ตรวจสอบและรับเรื่องราวร้องทุกข์และช่วยเหลือประชาชน
3. การติดตามข่าวสารเกี่ยวกับความเดือดร้อนของประชาชนทั่วประเทศ ไม่เฉพาะแต่ประชาชนในเขตรับผิดชอบของตน

บทบาทความรับผิดชอบต่อของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญที่ประชาชนทราบน้อยที่สุด ตามลำดับดังนี้

1. พิจารณางบประมาณรายจ่ายประจำปีของประเทศ
2. ทำหน้าที่ในการเลือกนายกรัฐมนตรี
3. ทำหน้าที่ออกกฎหมาย

1.4 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบต่อของสมาชิกวุฒิสภา

จากผลการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบต่อของสมาชิกวุฒิสภา พบว่า ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบต่อของสมาชิกวุฒิสภาในระดับดีพอสมควร โดยบทบาทหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาที่ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจมากที่สุด คือ บทบาทในการเป็นผู้แทนของประชาชน ได้แก่ บทบาทในการปฏิบัติงานในหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทย รองลงมา คือ บทบาทด้านการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งได้แก่ บทบาทในการควบคุมดูแลการทำงานของรัฐบาล และบทบาทด้านนิติบัญญัติ ได้แก่ บทบาทในการพิจารณากฎหมายที่ผ่านของสภาผู้แทนราษฎรและรัฐบาล

สำหรับบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบต่อของสมาชิกวุฒิสภาที่ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจน้อยที่สุด คือ บทบาทหน้าที่ในการพิจารณาและให้ความเห็นชอบเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ การทำหน้าที่เป็นรัฐบาลในระหว่างที่อายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง หรือถูกยุบในงานบางอย่าง รองลงมา คือ บทบาทในการแต่งตั้งคณะกรรมการ ได้แก่ บทบาทในการแต่งตั้งคณะกรรมการสามัญและคณะกรรมการวิสามัญเพื่อกระทำการ พิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจของสภา และบทบาทในการแต่งตั้งคณะกรรมการสามัญ เพื่อตรวจสอบประวัติและความประพฤติของบุคคลผู้ได้รับเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งในองค์กรตรวจสอบต่าง ๆ เช่น คณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นต้น

2. บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบต่อของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ตามทัศนะของประชาชน

2.1 บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบต่อของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามทัศนะของประชาชน

บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบต่อของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ประชาชนเห็นด้วยมากที่สุด และไม่เห็นด้วยมากที่สุด 3 อันดับ ซึ่งสอดคล้องกับการรับรู้บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบต่อ

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญของประชาชน คือ

บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ประชาชนเห็นด้วยมากที่สุด ตามลำดับดังนี้

1. การเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ประชาชนในด้านความซื่อสัตย์สุจริต
2. การตรวจเยี่ยมและรับเรื่องราวร้องทุกข์และช่วยเหลือประชาชน
3. การติดตามข่าวสารเกี่ยวกับความเดือดร้อนของประชาชนทั่วประเทศ ไม่เฉพาะแต่ประชาชนในเขตรับผิดชอบของตน

บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ประชาชนเห็นด้วยน้อยที่สุด ตามลำดับดังนี้

1. พิจารณายกประมาณรายจ่ายประจำปีของประเทศ
2. ทำหน้าที่เลือกนายกรัฐมนตรี
3. การทำหน้าที่ออกกฎหมาย

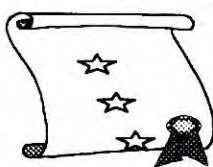
2.2 บทบาทความรับผิดชอบของสมาชิกวุฒิสภาตามทัศนะของประชาชน

ในด้านของทัศนะของประชาชนที่มีต่อบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของสมาชิกวุฒิสภานั้น พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เห็นด้วยต่อบทบาทหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญของสมาชิกวุฒิสภา โดยส่วนใหญ่มีทั้งผู้ที่ตอบว่าเห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างยิ่งในทุกข้อคำถาม ซึ่งนับเป็นเรื่องที่ดีที่ประชาชนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเช่นนี้ เนื่องจากทำให้สมาชิกวุฒิสภาสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มที่ และมีกำลังใจที่จะแสดงบทบาทตามอำนาจหน้าที่ของตนต่อไป โดยไม่ต้องกังวลต่อกระแสความคิดของประชาชนว่าจะคัดค้านหรือไม่เห็นด้วยกับบทบาทหน้าที่ที่ตนกำลังกระทำอยู่

3. ความคาดหวังในบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภาของประชาชน

3.1 ความคาดหวังของประชาชนในบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ประชาชนมีความคาดหวังให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรควรยึดมั่นในนโยบายที่แถลงไว้กับประชาชนตอนหาเสียงและควรเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ประชาชนด้วยการไม่เกี่ยวข้องกับผู้มีอิทธิพลเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ควรออกมาพบปะเยี่ยมเยียนราษฎรและรับทราบปัญหาต่าง ๆ ควรมีบทบาทในการประสานงานกับหน่วยงานของรัฐเพื่อแก้ไขปัญหาเดือดร้อนของประชาชน ควรรับฟังปัญหาของประชาชนในพื้นที่เป็นสำคัญ ควรเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจเมื่อเห็นว่ารัฐบาลมีพฤติกรรมไม่น่าไว้วางใจ (ตั้งกระทู้) ก่อนการเสนอร่างกฎหมายควรสอบถามความเห็นของประชาชน ควรมีบทบาทในการเสนอร่างกฎหมาย

เพื่อประโยชน์ของประชาชน ควรมีความสามารถทางงบประมาณให้จังหวัดที่ตนเป็นผู้แทน ควรเข้าร่วมเป็น คณะกรรมการในคณะที่ตรงกับความรู้ความสามารถ ควรมีส่วนช่วยทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนดีขึ้น ควรให้ความสำคัญแก่ปัญหาในพื้นที่ของตนเองมากกว่าปัญหาของพื้นที่อื่น ควรมีส่วนช่วยเหลือ สังคม เช่น การบริจาคการกุศล การช่วยเหลืองานบุญต่าง ๆ ตามลำดับ

3.2 ความคาดหวังของประชาชนในบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบของสมาชิกวุฒิสภา ประชาชนมีความคาดหวังให้สมาชิกวุฒิสภาควรประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักการเมืองและประชาชนโดยไม่เกี่ยวข้องกับผู้มีอิทธิพลและสิ่งผิดกฎหมายเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ เมื่อมี ข้อมูลความผิดของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอย่างชัดเจน ควรดำเนินการพิจารณาลงมติถอดถอนโดยเร็ว การพิจารณากลับกรองกฎหมายของสมาชิกวุฒิสภาควรคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ ควรมีบทบาทในการประสานงานกับหน่วยงานของรัฐเพื่อแก้ไข้ปัญหาของประชาชน การพิจารณากลับ กรองกฎหมายควรสอบถามความต้องการของประชาชน เมื่อประชาชนมีความต้องการตรวจสอบการทำงาน ของรัฐบาล ควรตั้งกระทู้ถามหรือขอเปิดอภิปรายทั่วไปทันที ควรมีส่วนช่วยทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ ของประชาชนดีขึ้น ควรรับฟังปัญหาของประชาชนในพื้นที่เป็นสำคัญ ควรให้ความสำคัญแก่ปัญหาในพื้นที่ ของตนเองมากกว่าปัญหาของพื้นที่อื่นควรมีบทบาทในการช่วยเหลือสังคม เช่น การบริจาคการกุศล การ ช่วยเหลืองานบุญต่าง ๆ

4. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา

ในภาพรวมของประเทศ ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองรูปแบบต่าง ๆ ค่อนข้างมาก ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการติดตามข่าวสารทางการเมือง ติดตามจากสื่อต่าง ๆ และจากการถ่ายทอดการอภิปราย โนสภา การพูดคุยทางการเมืองกับสมาชิกในครอบครัวและผู้อื่น การชักชวนผู้อื่นไปเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้ แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา และการไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภาที่ผ่านมา มีผู้ไปใช้สิทธิค่อนข้างมาก และการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภานั้น มีผู้ ไปใช้สิทธิมากกว่าการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ผ่านมา เป็นเพราะรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ (2540) ได้ระบุว่า การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้นเป็นหน้าที่ของประชาชน

การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับที่มากขึ้น คือ การใช้กำลังกาย หรือกำลังทรัพย์ เพื่อช่วย เหลือพรรคการเมือง หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมน้อยลง อาทิ ประชาชนไม่ ถึงร้อยละ 10.0 เป็นสมาชิกพรรคการเมือง ร้อยละ 11.0 มีส่วนร่วมในการช่วยผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรหาเสียง และที่ประชาชนมีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือการเป็นหัวคะแนนให้ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร การไปช่วยงาน หรือกิจกรรมของพรรคการเมืองและการบริจาคเงินสนับสนุนพรรคการเมือง นอก จากนี้ การลงสมัครเป็นนักการเมืองอย่างเต็มตัวนั้น พบว่า มีผู้สมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและ

สมาชิกวุฒิสภา มีประมาณร้อยละ 1.0 เท่านั้น

การมีส่วนร่วมทางการเมืองในอนาคต ตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ (2540) ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเข้าชื่อร่วมกับผู้อื่น (ไม่น้อยกว่าหน้าหมื่นชื่อ) เพื่อเสนอร่างกฎหมาย และเพื่อถอดถอนข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา พบว่า ประชาชนประมาณ 1 ใน 3 มีความคิดว่าจะไปมีส่วนร่วมในการลงชื่อดังกล่าว นอกจากนี้ประชาชนยังมีความสนใจประมาณครึ่งหนึ่ง ที่ต้องการไปมีส่วนร่วมในการลงประชามติ หรือประชาพิจารณ์ในโครงการ หรือปัญหาต่าง ๆ แต่สำหรับความสนใจของประชาชนในการไปมีส่วนร่วมชุมนุมทางการเมืองนั้นมีน้อยมาก

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในภาคต่าง ๆ พบว่า ประชาชนในภาคใต้มีส่วนร่วมทางการเมืองมากที่สุด ตั้งแต่การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับพื้นฐานถึงระดับลงสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา เริ่มตั้งแต่การติดตามข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่าง ๆ การไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของพรรคการเมือง การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง การเป็นหัวคะแนน การบริจาคเงินให้พรรคการเมือง และการลงสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พร้อมทั้งประชาชนในภาคใต้ต้องการมีส่วนร่วมทางการเมืองในอนาคตรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ (2540) ที่ระบุไว้ด้วย สำหรับภาคอื่น ๆ ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง ที่สำคัญมีดังนี้ ประชาชนในกรุงเทพมหานครมีส่วนร่วมในระดับพื้นฐาน คือ การชักชวนผู้อื่นไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง ประชาชนในภาคกลางมีส่วนร่วมในการเคยไปใช้สิทธิเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากกว่าภาคอื่น ๆ ประชาชนในภาคเหนือมีส่วนร่วมในการพูดคุยทางการเมืองกับครอบครัวและผู้อื่น เคยลงสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและต้องการไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในอนาคตมากกว่าภาคอื่น ๆ สำหรับประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สำคัญก็คือ การเคยลงสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้รับเงินและสิ่งของจากพรรคการเมืองและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากกว่าภาคอื่น ๆ เป็นต้น

*****

ชื่อเรื่องวิจัย	:	การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนชั้นกลาง
ผู้วิจัย	:	รองศาสตราจารย์รัชชัช วงศ์ชัยสุวรรณ
องค์กร	:	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ทุนสนับสนุน	:	สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนชั้นกลางไทย จำนวน 1,191 คน จากทั่วประเทศ การมีส่วนร่วมทางการเมือง แบ่งออกเป็น การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับสูง การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับกลาง การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับต่ำ การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบการเมืองใหม่ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ส่วนตัวแปรอิสระแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ ตัวแปรทางด้านสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม และตัวแปรทางด้านทัศนคติทางการเมือง ตัวแปรทางด้านสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ เพศ ภูมิลำเนาปัจจุบัน อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ความรู้สึกมั่นคงในการดำรงชีวิตและระดับการเปิดรับฟังข่าวสารการเมือง ส่วนตัวแปรทางด้านทัศนคติทางการเมือง ได้แก่ ความมีศรัทธาในระบอบการเมืองการปกครอง ความเชื่อในระบบเสรีนิยมทางเศรษฐกิจ ความคาดหวังในความมีมาตรฐานหรือจริยธรรมทางการเมือง และทัศนคติต่อระบบอุปถัมภ์ งานวิจัยนี้พบว่าโดยส่วนใหญ่แล้ว ตัวแปรทางด้านสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองและทัศนคติทางการเมือง มีความสัมพันธ์เชิงเงื่อนไขกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง งานวิจัยนี้ยังพบว่า การตัดสินใจที่มีลักษณะสมเหตุสมผลแบบที่เป็นเครื่องมือและการตัดสินใจที่ไม่อยู่บนพื้นฐานของความสมเหตุสมผล มีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง นอกจากนี้งานวิจัยยังพบว่า ประชาชนชั้นกลางค่อนข้างมีความพอใจในรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันและหลักเกณฑ์ที่สำคัญที่ประชาชนชั้นกลางจะนำมาใช้ในการเลือกบัญชีรายชื่อ (ปาร์ตี้ ลิสต์) ในการเลือกตั้ง คือ การพิจารณาว่าพรรคการเมืองใดทำประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติโดยรวมมากที่สุดเพียงแค่นั้น พิจารณาจากคุณวุฒิและความซื่อสัตย์ของบุคคลที่ปรากฏอยู่ในบัญชีรายชื่อ พิจารณาจากการที่พรรค ทำประโยชน์ให้แก่ท้องถิ่นจังหวัด หรือภาคของคนมากที่สุดเพียงแค่นั้น ต้องเป็นบัญชีรายชื่อพรรคเดียวกับพรรคของผู้สมัครที่ตนเลือกในเขตเลือกตั้งนั้น และต้องเป็นบัญชีรายชื่อของพรรคที่สามารถจัดตั้งรัฐบาลได้หรือเป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาล แต่อย่างไรก็ตาม ประชาชนชั้นกลางเหล่านี้ส่วนใหญ่ยอมรับว่าเรามีพรรคการเมืองที่พึงพอใจอยู่แล้วและจะเลือกบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้น

	ชื่อเรื่องวิจัย :	ประสิทธิภาพของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ
ผู้วิจัย :	ดร.ณรงค์ สัจพันโรจน์	
องค์กร :	สถาบันพระปกเกล้า	
ทุนสนับสนุน :	สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร	

บทคัดย่อ

จากการวิจัยถึงประสิทธิภาพการพิจารณาของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณา งบประมาณรายจ่ายประจำปี ได้พบอุปสรรคปัญหาต่าง ๆ ดังนี้ (1) อุปสรรคปัญหาจากคณะกรรมการฯ ที่ มีการใช้คณะกรรมการวิสามัญเพียงคณะเดียวในการพิจารณารายละเอียดงบประมาณ (2) อุปสรรคปัญหาจากการปฏิบัติงานขององค์กรต่าง ๆ ที่ยังขาดการชี้แจงที่เป็นระบบและแนวทางที่จะ ให้คณะกรรมการฯ ได้เข้าใจถึงภารกิจสำคัญของส่วนราชการ ตลอดจนแผนงานต่าง ๆ ที่จะสอดคล้อง กับแผนเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และขาดการจัดเตรียมข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญในการชี้แจงงบประมาณ ต่อคณะกรรมการฯ และ (3) อุปสรรคปัญหาจากระบบและกระบวนการงบประมาณที่ใช้อยู่ที่ยังไม่ เหมาะสม โดยกำหนดระยะเวลาการพิจารณางบประมาณรายจ่ายประจำปีของคณะกรรมการฯ สั้นไป แต่ กระบวนการจัดทำงบประมาณของรัฐบาลกับมีหลายขั้นตอน

การวิจัยจึงได้วิเคราะห์และเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขอุปสรรคปัญหาสำคัญต่าง ๆ เพื่อให้การ พิจารณางบประมาณของคณะกรรมการฯ มีประสิทธิภาพสูงขึ้นดังนี้

ประการแรก สำหรับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการฯ นั้น ควรพิจารณาปรับปรุงคณะกรรมการวิสามัญฯ ให้เป็นคณะกรรมการสามัญที่สามารถพิจารณางบประมาณรายจ่ายประจำปีได้อย่าง ต่อเนื่อง และควรตั้งอนุกรรมการของคณะกรรมการพิจารณางบประมาณรายจ่ายขึ้นหลาย ๆ คณะตาม ความจำเป็นของงานสำคัญแต่ละด้าน โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิเขาช่วยร่วมพิจารณาด้วย

ประการที่สอง สำหรับการปฏิบัติงานขององค์กรต่าง ๆ ที่ร่วมพิจารณางบประมาณรายจ่ายประจำปี กับคณะกรรมการฯ นั้น ควรมีการอบรมและชี้แจงเกี่ยวกับองค์ประกอบที่สำคัญของงบประมาณใน ลักษณะผลงานและแผนงานให้แก่บุคลากรและหัวหน้าส่วนราชการที่เข้าชี้แจง ตลอดจนคณะกรรมการฯ ให้มีความเข้าใจในระบบงบประมาณแบบแสดงผลงานและแผนงานให้ครบสมบูรณ์

ประการที่สาม สำหรับระบบงบประมาณนั้น ควรพิจารณาใช้ระบบงบประมาณสองปีแทนระบบ งบประมาณหนึ่งปี เพื่อมีเวลาในการจัดทำงบประมาณประจำปีได้มากขึ้น ซึ่งจะต้องมีการแก้ไขรัฐธรรมนูญที่ใช้ อยู่ในมาตรา 180 ซึ่งจะเป็นเรื่องยาก แต่หากยังใช้ระบบงบประมาณหนึ่งปีอยู่ ก็ควรจะตั้งพิจารณาการลดชั้น

ตอนและกระบวนการทำงานประมาณให้มีขั้นตอนและกระบวนการน้อยลง และเริ่มการจัดทำงานประมาณประจำปีให้เร็วขึ้น

๓	
ชื่อเรื่องวิจัย :	การแก้ไขปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบในระบบการเมืองและ วงราชการของไทย
ผู้วิจัย :	ผู้ช่วยศาสตราจารย์อุดม รัชอมฤต
องค์กร :	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ทุนสนับสนุน :	สำนักงานคณะกรรมการสภาพัฒนาการ

บทคัดย่อ

การทุจริตในระบบการเมืองและวงราชการเป็นปัญหาที่แพร่ระบาดอย่างกว้างขวางในสังคมไทย พฤติกรรมเหล่านี้เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจหน้าที่หรืออาศัยตำแหน่งหน้าที่ของบุคคลที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบภายใต้ระบบราชการแบบอุปถัมภ์ การทุจริตมักเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการกระทำของบุคคลที่อยู่ในฝ่ายการเมืองที่มุ่งแสวงหาผลประโยชน์เพื่อ “ถอนทุน” หรือ เตรียมทุนสำหรับการ “เล่นการเมือง” ร่วมกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายประจำในฐานะผู้ปฏิบัติงานที่ไม่ซื้อตรงต่อหน้าที่ของตนเองเพราะแทนที่จะกระทำการโดยยึดประโยชน์ต่อส่วนรวมเป็นหลัก กลับใช้หรืออาศัยตำแหน่ง ที่ไปไหนทางที่มุ่งให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนตัว

ท่ามกลางพฤติการณ์การทุจริตในระบบการเมืองและวงราชการไทยที่เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางและหลากหลายคงปฏิเสธไม่ได้ว่าการทุจริตในการใช้งบประมาณของรัฐเพื่อจัดซื้อจัดจ้างหรือจัดหาพัสดุเป็นการทุจริตที่แพร่กระจายอยู่ทั่วไปและมีความสัมพันธ์อย่างลึกซึ้งกับระบบการใช้อำนาจรัฐของบุคคลทั้งฝ่ายการเมือง และฝ่ายประจำการทุจริตประเภทนี้ก่อความเสียหายต่อการพัฒนาบ้านเมืองอย่างร้ายแรงเนื่องจากผลกระทบที่มีต่อการใช้จ่ายเงินงบประมาณจำนวนมหาศาล ข่มก่อกำให้เกิดกระบวนการบิดเบือนกลไกของระบบเศรษฐกิจ เกิดความไม่เป็นธรรมในสังคม และที่สำคัญคือทำให้ประชาชนขาดความเชื่อมั่นศรัทธาต่อการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตย

การศึกษาวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า กระบวนการทุจริตในภาครัฐนั้นเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องพันกันในหลายมิติทั้งทางด้านสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ แม้ในปัจจุบันจะมีความพยายามอย่างมากที่จะแก้ไขปัญหาการทุจริตแต่ส่วนใหญ่เป็นความพยายามที่จะแก้ไขเฉพาะด้านจึงไม่อาจทำให้ปัญหาการทุจริตลดน้อยลงไปหรือหมดไปได้อย่างสิ้นเชิง อาทิในมุมมองทางเศรษฐศาสตร์เมื่อพิจารณาว่าการทุจริตเป็นเรื่องของผลประโยชน์ที่จะได้รับในทางเศรษฐกิจ การลดจำนวนผลประโยชน์โดยการเพิ่ม “ต้นทุน” การ

ผลิตหรือการเพิ่ม” มูลค่าในการเสียดู” จะเป็นทางออกที่มีเหตุผล หรือหากมองว่าการทุจริตเป็นเรื่องของการผูกขาด การขยายโอกาสในการแข่งขันอย่างเสรีให้มากที่สุดก็อาจจะแก้ไขปัญหาก็ได้

แต่ในมุมมองทางสังคมและการเมืองแล้ว เมื่อพิจารณาปัญหาการทุจริตว่าเป็นเรื่องของความแตกต่างด้านโครงสร้างของชนชั้นในสังคมก็เป็นเรื่องของการผูกขาดอำนาจในการบริหารหรือเป็นเรื่องของระบบอุปถัมภ์ การแก้ไขปัญหโดยกระจายอำนาจทางการเมืองการปกครอง การกระจายทรัพยากรให้เป็นไปอย่างทั่วถึง รวมถึงการปลูกฝังค่านิยมใหม่ ๆ ที่ถูกต้องก็เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง

ส่วนในมุมมองทางกฎหมายหากพิจารณาว่าปัญหาการทุจริตเกิดจากการที่ไม่สามารถเอาผิดกับบุคคลที่กระทำความผิดได้เพราะกฎหมายมีช่องว่าง ก็สมควรให้มีข้อเสนอเพื่อแก้ไขกฎหมายให้รัดกุมหรือชัดเจนมากขึ้น

จุดประสงค์ของงานวิจัยนี้จึงเป็นความพยายามในการศึกษาถึงมูลเหตุของการทุจริตในระบบการเมืองและวงราชการไทย โดยเน้นการศึกษาเฉพาะกรณีการจัดซื้อจัดจ้างรายใหญ่ เพื่อทราบถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นและบทบาท อำนาจและอุปสรรคขององค์กรต่าง ๆ ของภาครัฐที่ทำหน้าที่ในการปราบปรามการทุจริตในปัจจุบัน รวมถึงตลอดถึงบทบาทของภาคเอกชนและสื่อมวลชนที่เป็นปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ทั้งนี้ เพื่อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยวิธีการที่ใช้ในงานวิจัยนี้เป็นการศึกษาวิจัยประยุกต์

ส่วนประกอบงานวิจัยจะแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นการศึกษาถึงสาเหตุของการทุจริตและโครงสร้างการจัดซื้อจัดจ้างของทางราชการ รวมถึงรูปแบบ กระบวนการในการตรวจสอบและผลกระทบของการทุจริตในดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างของทางราชการ ทั้งนี้เพื่อวิเคราะห์ถึงปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของทางราชการ และส่วนที่สอง เป็นการประเมินผลของการศึกษาทั้งหมดเพื่อหาแนวทางและข้อเสนอในการที่จะแก้ไขปัญหการทุจริต ซึ่งจากการศึกษาพบว่า

1) เมื่อพิจารณาทางด้านกฎหมายในภาพรวมแล้วพบว่า ระเบียบและกฎหมายที่ใช้อยู่ในระบบราชการปัจจุบันเปิดให้มีการใช้ดุลยพินิจทำให้เป็นช่องทางของการทุจริต เช่น การเปิดให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารงบประมาณใช้ดุลยพินิจได้อย่างกว้างขวางในกรณีของการแปลงงบโดยฝ่ายการเมือง หรือการอนุมัติให้มีการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีพิเศษ หรือในกรณีกฎหมายที่มีข้อจำกัดเกี่ยวกับกระบวนการตรวจสอบ ได้แก่อ้างอิงในเรื่องมาตรฐานการพิสูจน์เพื่อยืนยันการกระทำความผิด เป็นต้น

2) อุปสรรคประการหนึ่งในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคือ ระบบตรวจสอบที่เป็นอยู่ในปัจจุบันทั้งระบบตรวจสอบภายใน หรือการตรวจสอบจากองค์กรภายนอกด้วยองค์กรอิสระที่ดำเนินการอยู่ไม่มีศักยภาพเพียงพอ ทั้งในแง่ของประสิทธิภาพของบุคลากร และองค์กรที่จะดำเนินการปราบปรามผู้กระทำความผิดให้ปรากฏผลอย่างเป็นรูปธรรม ทำให้การป้องกันการทุจริตไม่มีประสิทธิภาพตามไปด้วย เช่น การขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาและวิธีทุจริตในแต่ละกรณีอย่างเพียงพอ ทำให้

เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบต้องใช้ระยะเวลาในการสืบสวนที่ยาวนานเกินไป ทำให้กระบวนการดำเนินการล่าช้า ส่งผลต่อรูปคดีและทำให้กระแสการตื่นตัวของสังคมขาดช่วง ซึ่งล้วนแต่ทำให้การป้องกันและปราบปราม การทุจริตขาดประสิทธิภาพ

3) นอกจากการแก้ปัญหาข้อจำกัดของระบบตรวจสอบที่เป็นอยู่แล้ว ระบบงานของรัฐยังจะต้องแก้ไขปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่งคือการเปิดให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปราม การทุจริตซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเป็นยุทธศาสตร์ที่มีความสำคัญที่สุด เพราะปัญหาการทุจริตไม่อาจแก้ไขให้ บรรเทาเบาบางลงได้ หากว่าการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการทุจริตถูกจำกัดให้เป็นหน้าที่ของภาค รัฐแต่เพียงฝ่ายเดียว โดยไม่ให้ความสนใจต่อการมีส่วนร่วมและแรงสนับสนุนของประชาชน ดังนั้น การ ขยายฐานการป้องกันและปราบปรามการทุจริตออกไปสู่ภาคเอกชน คือทั้งองค์กรเอกชน สื่อมวลชน และ ประชาชนทั่วไปให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ จึงเป็นทางเดียวที่จะสร้างเครือข่ายของระบบงานป้องกันและ ปราบปรามการทุจริตให้เกิดขึ้นในสังคมไทย

บทความที่น่าสนใจ

แนวโน้มและวิสัยทัศน์ในด้านค่าใช้จ่ายและนักวิจัยของไทยในปี พ.ศ. 2559

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยถือเป็นกิจกรรมพัฒนาทางปัญญาของมนุษย์ในการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจในสิ่งที่ไม่รู้ เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาวิถีการดำรงชีวิตทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมให้ดีขึ้นกว่าเดิม ทั้งยังใช้ในการปรับตัวเองให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติ และอารยธรรมของโลกที่เปลี่ยนไปได้เป็นอย่างดี การวิจัยได้เข้ามามีบทบาทต่อการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ เกือบทุกด้าน สำหรับประเทศไทยผลการวิจัยที่ผ่านมาช่วยทำให้ประเทศไทยสามารถพึ่งพาตนเองในทางปัญญาได้ระดับหนึ่งและช่วยในการสร้างรากฐานของการพัฒนาประชากรชาวไทยให้รู้จักคิด และวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องและสามารถพึ่งพาตนเองได้ในอนาคต

การวิจัยของประเทศที่พัฒนากับการวิจัยของประเทศไทย

ในประเทศที่กำลังพัฒนาทั้งหลายไม่ว่าจะเป็นสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น เยอรมัน อังกฤษ ฝรั่งเศส ออสเตรเลีย หรือประเทศในกลุ่มเอเชียตะวันออก เช่น ญี่ปุ่น จีน เกาหลี ไต้หวัน ต่างก็มองเห็นความสำคัญของการวิจัยดังที่กล่าวมาแล้วและเห็นว่าการวิจัยเป็นปัจจัยที่สำคัญในการผลิตทางอุตสาหกรรมและเกษตรกรรมและผลักดันให้ “การวิจัยเป็นเครื่องมือที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาเทคโนโลยีและเทคโนโลยีก่อให้เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจ” ดังนั้น ประเทศเหล่านี้จึงทุ่มเททรัพยากรต่าง ๆ ให้กับการวิจัยมากเป็นเวลานานอย่างต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลาโดยไม่หยุดยั้งและถือเป็นนโยบายสำคัญของรัฐที่จะต้องให้การสนับสนุนเป็นพิเศษ ทั้งนี้ก็เพื่อจะให้ประเทศของตนเองมีความก้าวหน้าเหนือชาติอื่น ๆ ดังที่ปรากฏให้เห็นในเชิงประจักษ์แก่สายตาโลกอยู่ทุกวันนี้แล้ว

สำหรับประเทศไทยนั้นแม้ว่าจะได้มีการพัฒนาการวิจัยมาเป็นลำดับเป็นเวลานานพอสมควร แต่การวิจัยของไทยก็ยังไม่เจริญก้าวหน้าเหมือนเช่นประเทศอื่น ๆ ที่พัฒนาแล้วและยังไม่อาจใช้เป็นเครื่องมือที่สำคัญเพื่อผลักดันให้เกิดการพัฒนาในด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศได้ด้วยตนเอง ในช่วงหลายสิบปีที่ผ่านมาได้มีความพยายามผลักดันให้ทุกฝ่ายได้เห็นความสำคัญของการวิจัยและใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนา เช่น ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2492 ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกที่มีการกล่าวถึงการค้นคว้า (การวิจัยในความหมายปัจจุบัน) โดยระบุไว้ในแนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา 65 ว่า “รัฐพึงสนับสนุนการค้นคว้าในทางศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์” หลังจากที่มีการยกเลิกรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2492 แล้วรัฐธรรมนูญฉบับต่อมา มีบางฉบับที่ให้ความสำคัญกับการวิจัย โดยระบุไว้ในแนวนโยบายแห่งรัฐ เช่น รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2498, พ.ศ. 2517, พ.ศ. 2521, พ.ศ. 2534 และ พ.ศ. 2540 แม้ว่าในกฎหมายสูงสุดของประเทศไทยจะให้ความสำคัญกับการวิจัย โดยระบุไว้ในแนวนโยบายแห่งรัฐแล้วก็ตาม แต่การที่จะดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามแนวนโยบายแห่งรัฐดังกล่าวเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยาก เพราะมีการเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญกันบ่อยครั้งพร้อม ๆ กับการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองด้วยทุกครั้งการแก้ไขปัญหาของประเทศจึงมักจะมีลักษณะเป็นการแก้ไขเฉพาะหน้ามากกว่าปัญหาระยะยาว นโยบายการวิจัยที่กล่าวไว้ในบทบัญญัติของกฎหมายรัฐธรรมนูญ จึงเป็นแนวนโยบายที่ไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติมากนักจึงได้มีความพยายามกำหนดแนวทางส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยของชาติไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5, 6, 7 และ 8 รวมทั้งได้มีการจัดทำนโยบายและแผนการวิจัยของชาติ โดยสภาวิจัยแห่งชาติมาตั้งแต่ปี 2520 จนถึงปัจจุบัน รวม 5 ฉบับ เพื่อจะได้กำหนดแนวทางดำเนินงานวิจัยที่ต่อเนื่องและไม่ขาดตอนเหมือนกับที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะได้มีการกำหนดแนวทางในการสนับสนุนการวิจัยในแผนพัฒนาฯ

และแผนวิจัยแห่งชาติแล้วก็ตาม แต่การดำเนินงานวิจัยของประเทศก็ยังกุ่ม ๆ ดอน ๆ เหมือนเดิม ขาดการดำเนินงานอย่างจริงจังที่จะผลักดันให้งานวิจัยพัฒนาไปได้อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้และทั้งนั้นเป็นเพราะระบบงานวิจัยของชาติทั้งระบบยังไม่มี การแก้ไขอย่างถูกต้องมีการแก้ไขบ้างบางจุดบางเรื่องทำให้เห็นเป็นภาพลวงตาว่างานวิจัยที่ผ่านมารัฐได้ให้ความสำคัญมากขึ้นตลอดมา เช่น มีการจัดตั้งกองทุนวิจัยขึ้น 2 - 3 กองทุน แต่โดยข้อเท็จจริง การแก้ไขปัญหาระบบการจัดการงานวิจัยของประเทศให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลไม่ได้อยู่ที่การจัดตั้งกองทุนวิจัย แต่อยู่ที่การจัดการงานวิจัยของชาติทั้งระบบให้เดินไปในทิศทางที่รัฐต้องการหรือทิศทางที่จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติโดยส่วนรวม

สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ ส่วนหนึ่งมาจากโครงสร้างของการวิจัยที่เกิดขึ้นมาเพื่อสนองตอบความต้องการของสังคมเกษตรกรรมมากกว่าสังคมอุตสาหกรรม นอกจากสาเหตุที่กล่าวมาแล้ว ยังมีสาเหตุอื่น ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศอีกมากที่ทำให้การวิจัยของประเทศพัฒนาไปได้อย่างเชื่องช้า แต่ในทางตรงกันข้ามผู้บริหารทางฝ่ายการเมืองและรัฐสภากลับมีความรู้สึกที่ว่า

- 1) ประเทศไทยมีหน่วยงานทางด้านงานวิจัยและหน่วยงานสนับสนุนการวิจัยอยู่ไม่น้อย และดำเนินการมาเป็นเวลานานแล้ว แต่ผลของการวิจัยยังไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้เท่าที่ควร
- 2) ความพยายามของรัฐบาลในการส่งเสริมและสนับสนุนด้านงานวิจัยมีมากกว่าอดีตที่ผ่านมา
- 3) ความเจริญก้าวหน้าในด้านงานวิจัยสมัยใหม่ในประเทศไทยยังอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่น่าพึงพอใจ
- 4) นักวิจัยทำงานเพื่อหวังความก้าวหน้าให้แก่ตนเองมากกว่าที่จะนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์แก่สังคม

จากเหตุผลดังกล่าวนี้จึงจำเป็นต้องพิจารณาตัวชี้วัดด้านการพัฒนาการวิจัยของประเทศที่เป็นอยู่เพื่อค้นหาปัจจัยที่สำคัญที่เป็นจุดอ่อนและจุดค้อยที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนางานวิจัยปัจจุบัน ในรายงานนี้จะนำมากล่าวเพียง 2 ปัจจัยหลักที่สำคัญยิ่งคือ เรื่องงบประมาณในการวิจัยและนักวิจัย และชี้แนะแนวทางใหม่ในการปรับปรุงและพัฒนาปัจจัยดังกล่าวให้เป็นปัจจัยที่เกื้อหนุนต่อการพัฒนาประเทศ และเจริญก้าวหน้าทัดเทียมเคียงบ่าเคียงไหล่กับประเทศที่พัฒนาแล้วได้ในเวลาอันรวดเร็วในอนาคต

ประเทศไทยกับความสามารถในการแข่งขันระดับนานาชาติ

สำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ (2541 : 42-64) ได้แปลเอกสารเรื่องการศึกษาความสามารถในการแข่งขันระดับนานาชาติ พ.ศ. 2541 โดยสถาบันพัฒนาการบริหารจัดการระหว่างประเทศ (International Institute for Management Development : IMD) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่าง ๆ โดยได้จัดอันดับประเทศที่มีศักยภาพในการแข่งขันทั่วโลกจำนวน 46 ประเทศ และได้จัดทำเกณฑ์ชี้วัดความสามารถในการแข่งขัน รวมทั้งสิ้น 259 เกณฑ์ โดยจำแนกเป็น 8 กลุ่ม

ได้แก่ เศรษฐกิจภายในประเทศ ความเป็นนานาชาติรัฐบาล การเงินการคลัง โครงสร้างพื้นฐาน การจัดการ วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และประชากร ซึ่งผลจากการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันมีดังนี้

ภาพรวมของความสามารถในการแข่งขัน

ประเทศที่อยู่ใน 3 อันดับแรก ได้แก่ สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ และฮ่องกง ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับปีก่อนแล้วทั้ง 3 ประเทศ ยังคงอยู่ในอันดับเดิม ในขณะที่ประเทศญี่ปุ่นและประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ทุกประเทศยกเว้นสิงคโปร์อยู่ในอันดับที่ลดลงทั้งสิ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศญี่ปุ่น ซึ่งเป็นประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจในเอเชียต้องอยู่ในอันดับที่ลดลงถึงเท่าตัวคือลดจากอันดับ 9 ลงมาอยู่ในอันดับที่ 18 สำหรับประเทศไทยลดจากอันดับที่ 29 ลงมาอยู่ในอันดับที่ 39 ซึ่งเป็นอันดับที่ต่ำกว่าประเทศสิงคโปร์ (2) ฮ่องกง (3) ไต้หวัน (16) ญี่ปุ่น (18) มาเลเซีย (20) จีน (24) ฟิlippินส์ (32) และเกาหลี (35) แต่เป็นอันดับที่สูงกว่าอินโดนีเซีย (40) และอินเดีย (41)

ขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย

ขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในปัจจุบันลดลงจากปีก่อนเกือบทุกด้าน อันเนื่องมาจากปัญหาภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นอย่างรุนแรงมีเพียงด้าน โครงสร้างพื้นฐานและด้านประชากรที่ดีขึ้นเล็กน้อย แต่ก็ยังคงอยู่ในอันดับท้าย ๆ เช่นเดียวกับด้านอื่น ๆ ส่วนใหญ่ โดยมีผลสรุปดังต่อไปนี้

ด้านเศรษฐกิจภายในประเทศ ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 16 ลดลงจากปีก่อนซึ่งอยู่ในอันดับที่ 12

ด้านความเป็นนานาชาติ ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 37 ลดลงจากปีก่อนซึ่งอยู่ในอันดับที่ 25 ถึง 12 อันดับ

ด้านการจัดการ ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 41 ลดลงจากปีก่อนซึ่งอยู่ในอันดับที่ 31 ถึง 10 อันดับ

ด้านประชากร ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 35 ดีกว่าปีก่อน ซึ่งอยู่ในอันดับที่ 37

ด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 43 ลดลงจากปีก่อนซึ่งอยู่ในอันดับที่ 32 ถึง 11 อันดับ หากพิจารณาในด้านของการวิจัยและพัฒนาประเทศไทยยังมีค่าใช้จ่ายในด้านนี้น้อยมาก คือ ในปี 2539 มีเพียงร้อยละ 0.1 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศซึ่งน้อยกว่าเกือบทุกประเทศในเอเชีย โดยเฉพาะอย่างยิ่งน้อยกว่าญี่ปุ่นและเกาหลีเกือบ 30 เท่า

บุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาของประเทศไทยมีเพียง 12,800 คน ในขณะที่ประเทศเกาหลี ซึ่งมีประชากรน้อยกว่าประเทศไทยมีบุคลากรด้านนี้มากกว่าไทยเกือบ 11 เท่า สำหรับผลการสำรวจในเกณฑ์อื่น ๆ พบว่าประเทศไทยยังมีวิศวกรไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด ขาดความร่วมมือด้านเทคโนโลยีระหว่างองค์กรธุรกิจ และความร่วมมือด้านการวิจัยระหว่างองค์กรธุรกิจยังมีไม่เพียงพอ

นอกจากนี้ ยังไม่ได้รับการสนับสนุนทางกฎหมายในด้านการพัฒนาและประยุกต์ใช้เทคโนโลยี อีกทั้งการวิจัยพื้นฐานยังไม่สามารถสนับสนุนต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและเทคโนโลยีในระยะยาว และเกณฑ์ที่สำคัญมากอีกประการหนึ่งคือด้านวิทยาศาสตร์กับการศึกษาซึ่งพบว่า การสอนวิทยาศาสตร์

เป็นวิชาบังคับยังไม่เพียงพอ และยังไม่มีการกระตุ้นเยาวชนให้ความสนใจด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเท่าที่ควร

งบประมาณค่าใช้จ่ายทางการวิจัยของไทย

ตารางที่ 1 ค่าใช้จ่ายทางการวิจัยและพัฒนาต่อผลผลิตรวมภายในประเทศตั้งแต่ปี 2516 ถึงปี 2539

ปี	GDP (ล้านบาท)	งบประมาณการวิจัย (ล้านบาท)	ร้อยละของ GDP
2516	216,19	1,079	0.50
2518	296,409	1,191	0.40
2519	331,329	1,166	0.35
2520	368,925	1,277	0.35
2521	469,952	1,468	0.31
2522	556,240	1,331	0.24
2523	684,930	1,507	0.22
2524	786,166	2,549	0.32
2525	846,136	3,271	0.39
2526	910,054	1,411	0.16
2527	973,412	2,824	0.29
2528	1,014,399	2,452	0.24
2529	1,095,368	2,010	0.18
2530	1,253,147	2,664	0.21
2532	1,856,992	2,909	0.15
2534	2,507,029	3,928	0.16
2536	3,163,914	4,473	0.14
2538	4,120,000	5,174	0.13
2539	4,665,000	5,528	0.12

แนวโน้มงบประมาณค่าใช้จ่ายในการวิจัยของไทย ตั้งแต่ปี 2516 - 2539 นั้นจะเห็นได้ว่า ค่าใช้จ่ายทางการวิจัยของไทยในปี 2516 ซึ่งเป็นปีแรกที่มีการศึกษาเรื่องนี้ในประเทศไทยมีค่าเท่ากับ 0.50 ของ GDP เป็นเงินประมาณ 1,079 ล้านบาท หลังจากนั้นค่าใช้จ่ายทางการวิจัยของประเทศไทยมีแนวโน้มลดลงเรื่อย ๆ จนถึงปี 2539 ค่าใช้จ่ายทางการวิจัยของไทยลดลงเหลือเพียงร้อยละ 0.12 ของ GDP คิดเป็น ค่าใช้จ่ายประมาณ 5,528 ล้านบาท

ตารางที่ 2 งบประมาณรายจ่ายด้านการวิจัยของรัฐบาลปี พ.ศ. 2530 - 2539

ปีงบประมาณ	งบประมาณรายจ่าย ของรัฐบาล GDP (ล้านบาท)	งบประมาณการวิจัย ของรัฐบาล	ร้อยละของ GDP	ร้อยละของงบประมาณ รายจ่ายประจำปี
2530	227,500	2,467	0.20	1.1
2532	285,500	2,529	0.14	0.89
2534	387,500	3,529	0.14	0.91
2536	560,000	4,164	0.13	0.74
2538	715,000	4,614	0.11	0.65
2539	843,200	4,574	0.10	0.54

ด้านงบประมาณค่าใช้จ่ายทางการวิจัยในภาครัฐบาลนี้ เนื่องจากค่าใช้จ่ายทางการวิจัยของประเทศในภาพรวมมีจำนวนลดลงเรื่อย ๆ ทำให้ค่าใช้จ่ายทางการวิจัยในภาครัฐลดลงด้วย กล่าวคือ ตั้งแต่ปี 2530 ค่าใช้จ่ายทางการวิจัยในภาครัฐมีงบประมาณร้อยละ 1.1 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี และหลังจากปี 2530 เป็นต้นมา ค่าใช้จ่ายลดลงเรื่อยๆ จนถึงปี 2539 ลดลงเหลือเพียงร้อยละ 0.54 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี

ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) ที่ผ่านมาได้ กำหนดค่าใช้จ่ายในการวิจัยไว้ว่า “จะพยายามเพิ่มงบประมาณค่าใช้จ่ายทางการวิจัยทั้งประเทศให้ได้ประมาณ ร้อยละ 0.75 ของ GDP ในปี 2539 โดยเป็นงบวิจัยภาครัฐบาลร้อยละ 0.50 ของ GDP หรือประมาณร้อยละ 2.0 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี และเป็นงบวิจัยภาคเอกชนร้อยละ 0.25 ของ GDP” แต่ในปี 2539 งบประมาณค่าใช้จ่ายทางการวิจัยของประเทศมีเพียงร้อยละ 0.12 ของ GDP ซึ่งต่ำกว่าเป้าหมายที่วางไว้ อยู่ร้อยละ 0.63 ของ GDP โดยเป็นงบวิจัยภาครัฐบาลร้อยละ 0.10 หรือ 0.54 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี และเป็นงบวิจัยภาคเอกชนเพียงร้อยละ 0.02 ของ GDP

ตารางที่ 3 ค่าใช้จ่ายทางการวิจัยของประเทศต่าง ๆ ในเอเชีย

ประเทศ	ปี									
	2522	2524	2526	2528	2530	2532	2534	2536	2537	2538
1. ญี่ปุ่น	1.9	2.1	2.4	2.6	2.6	2.8	2.72	2.68	-	2.84
2. ใต้หวัน	-	-	-	1.1	1.0	-	1.80	1.80	-	1.81
3. สิงคโปร์	0.2	-	0.3	0.6	0.9	1.0	-	1.09	-	1.13
4. เกาหลี	-	-	1.6	1.8	-	-	1.91	2.33	-	2.68
5. อินโดนีเซีย	-	-	-	-	-	-	-	-	0.16	-
6. ฟิลิปปินส์	-	-	-	-	-	-	-	0.22	-	-
7. มาเลเซีย	-	-	-	-	-	-	-	-	0.34	-
8. จีน	-	-	-	-	-	-	-	-	0.50	-
9. อินเดีย	-	-	-	-	-	-	-	0.83	-	-
10. ไทย	0.2	0.3	0.3	0.2	0.2	0.16	0.19	0.14	-	0.13

รายจ่ายด้านการวิจัยของไทยเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศในเอเชียหลายประเทศ เช่น ในปี 2522 ไทยกับสิงคโปร์มีค่าใช้จ่ายทางการวิจัยเท่ากันคือ ร้อยละ 0.2 ของ GDP และจากปี 2528 เป็นต้นมา ไทยมีค่าใช้จ่ายทางการวิจัยค่าสุดในกลุ่มประเทศเหล่านี้ ในขณะที่แต่ละประเทศมีค่าใช้จ่ายในการวิจัยเพิ่มขึ้นทุกปี แต่ไทยกลับมีค่าใช้จ่ายในการวิจัยลดลง จนถึงปี 2538 ประเทศไทยมีค่าใช้จ่ายทางการวิจัยต่ำลงยิ่งขึ้นโดยต่ำกว่าสิงคโปร์ประมาณ 9 เท่า เกาหลีใต้ 21 เท่า ใต้หวัน 14 เท่า และญี่ปุ่น 22 เท่า

ตารางที่ 4 ความคิดเห็นของหัวหน้าหน่วยงานวิจัยที่มีต่อจำนวนค่าใช้จ่ายเพื่อการวิจัยและพัฒนาของประเทศไทยที่ควรมีในอนาคต

จำนวนค่าใช้จ่ายที่ควรมี	อุดมศึกษา	ราชการและรัฐวิสาหกิจ	ธุรกิจเอกชนและเอกชนไม่ค้ากำไร	รวม
1. ร้อยละ 0.75 – 1.50 ของ GDP	34(16.3)	52(27.1)	16(39.0)	102(23.1)
2. ร้อยละ 1.75 – ของ GDP	53(25.4)	50(26.0)	10(24.4)	113(25.6)
3. ร้อยละ 2.00 – ของ GDP	122(58.4)	90(46.9)	15(36.6)	227(51.4)
รวม	209(47.3)	192(43.4)	41(9.3)	442(100.0)

จากการศึกษาของ จินตนา โสภณ (2541 : 42) ได้ศึกษาแนวโน้มและแนวทางดำเนินการเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายเพื่อการวิจัยและพัฒนาของประเทศ โดยส่งแบบสอบถามถึงผู้บริหารหน่วยงานวิจัยทั้งภาคอุดมศึกษา ภาคราชการ ภาครัฐวิสาหกิจ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคเอกชนไม่ค้ากำไร จำนวนตัวอย่าง 442 รายพบว่า ผู้บริหารส่วนมากเห็นว่า ค่าใช้จ่ายทางการวิจัยของไทยควรเป็นร้อยละ 2.00 ของ GDP

แม้ว่าผู้บริหารหน่วยงานวิจัยส่วนมาก เห็นไปในแนวทางเดียวกันว่าประเทศไทยควรเพิ่มค่าใช้จ่ายทางการวิจัยให้ได้ร้อยละ 2.00 ของ GDP ก็ตาม แต่ในความเป็นจริงแล้ว ทำได้ยากมาก และเกือบจะเป็นไปไม่ได้เลย จากการประมาณการศักยภาพด้านการเงินของประเทศไทยในอีก 20 ปีข้างหน้า มีดังนี้

ตารางที่ 5 แนวโน้มและวิสัยทัศน์ค่าใช้จ่ายทางการวิจัยของไทยในปี 2539 – 2559

หน่วย : ล้านบาท

ปี	GDP	แนวโน้มค่าใช้จ่ายที่ 0.16 GDP	วิสัยทัศน์ค่าใช้จ่ายที่			
			0.75%GDP	1%GDP	1.50%GDP	2.0%GDP
2539	4,665,000	5,528	-	-	-	-
2544	5,000,000	8,000	37,500	50,000	75,000	100,000
2549	5,796,370	9,274	43,472	57,963	86,945	115,927
2554	7,052,168	11,283	52,891	70,521	105,782	141,043
2559	9,000,549	14,400	67,504	90,005	135,008	180,010

หมายเหตุ : กำหนดให้อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศในช่วงปี

2539-2544 = 0%, 2545-2549 = 3%, 2550-2554 = 4% และ 2555-2559

ค่าใช้จ่ายทางการวิจัยของไทยมีแนวโน้มลดลงเรื่อย ๆ จนถึงปัจจุบันคือปี 2541 ประเทศไทยมีภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ (Economic recession) จะทำให้อัตราการเพิ่ม GDP ในปี 2540, 2541 เป็น 0.4, - 0.3 (สรุปสถานการณ์เศรษฐกิจไทยครั้งแรกของปี 2541 โดย TRIS) ซึ่งจะทำให้ค่าใช้จ่ายทางการวิจัยของประเทศโดยภาพรวมลดน้อยลงด้วย และจะมีค่าต่ำกว่าร้อยละ 0.12 ของ GDP อย่างไรก็ตามหลังช่วงปี 2542 เศรษฐกิจไทยจะเริ่มฟื้นตัว ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน จะให้ความสำคัญในการลงทุนในโครงการต่าง ๆ เพื่อเร่งการเติบโตทางเศรษฐกิจมากกว่าจะลงทุนในการวิจัย ดังนั้น แนวโน้มค่าใช้จ่ายทางการวิจัยของประเทศไทยที่ได้จากการคาดการณ์น่าจะคงที่หรือลดต่ำลง

แต่เพื่อไม่ให้เกิดการคาดการณ์ต่ำกว่าที่เป็นจริงผู้เขียนได้คาดการณ์แนวโน้มค่าใช้จ่ายทางการวิจัยของไทยอยู่ที่ร้อยละ 0.16 ของ GDP จนถึงปี 2559

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าแม้จะคาดการณ์ค่าใช้จ่ายทางการวิจัยของไทยใช้ค่อนข้างสูงที่ร้อยละ 0.16 ของ GDP แต่เมื่อเปรียบเทียบกับวิสัยทัศน์ของผู้บริหารหน่วยงานวิจัยที่เห็นว่าควรเป็นร้อยละ 2.0, 1.50, 1 หรือ 0.75 ของ GDP แล้วยังแตกต่างกันมาก และยากที่จะเพิ่มค่าใช้จ่ายให้ถึงเป้าหมายที่ต้องการได้ อย่างไรก็ตามในทัศนะของผู้เขียน เห็นว่า ค่าใช้จ่ายทางการวิจัยของไทยในช่วง 20 ปีข้างหน้าควรจะอยู่ที่ ร้อยละ 1 ของ GDP

เนื่องจากในปัจจุบันภาครัฐบาลมีการลงทุนในการวิจัยมากกว่าภาคเอกชน โดยภาครัฐ มีค่าใช้จ่ายประมาณร้อยละ 90 (9/10) และภาคเอกชนลงทุนทางการวิจัยประมาณร้อยละ 10 (1/10)

การลงทุนการวิจัยระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในช่วงปี 2539 - 2559 ควรมีสัดส่วนใกล้เคียงกันหรือภาคเอกชนมากกว่าภาครัฐบาล การลงทุนค่าใช้จ่ายในการวิจัยในช่วง 20 ปีข้างหน้าในอัตราร้อยละ 1 ของ GDP ของประเทศเป็นอัตราที่สามารถทำได้ และต้องถือว่าต่ำในโลกปัจจุบัน ทั้งนี้เพราะประเทศที่พัฒนาแล้วมีค่าใช้จ่ายไม่ต่ำกว่าร้อยละ 2 ของ GDP โดยภาคเอกชนขนาดใหญ่จะมีการลงทุนในการวิจัยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 4 ของยอดขาย ดังนั้น การลงทุนในการวิจัยของไทยในช่วง 20 ปีข้างหน้า (2540 - 2559) จะเป็นการลงทุนที่ให้ความสำคัญกับการวิจัยมากกว่าที่เป็นอยู่ ประเทศที่พัฒนาหรือกำลังพัฒนาอย่างเช่น ญี่ปุ่น เกาหลี ไต้หวัน ใช้เวลาในการสร้าง "ปัญญา" จากการวิจัยเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 50 ปี จนประสบความสำเร็จในทุกวันนี้ แต่ประเทศไทยได้สูญเสียโอกาสในการสร้างปัญญาไม่น้อยกว่า 50 ปี เช่นเดียวกัน ประเทศไทยยังจำเป็นต้องใช้เวลาอีก 20 ปีหลัง (2560 - 2580) เพื่อการสร้างปัญญาจากการวิจัยให้ก้าวหน้าทันประเทศอื่น ซึ่งหมายความว่า การพัฒนาการวิจัยของชาตินั้นจะต้องใช้เวลามากกว่า 40 ปี โดยนับตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป เพื่อให้ประเทศไทยเป็นชาติที่เจริญก้าวหน้าไม่ล้าหลังประเทศอื่นได้ในอนาคต

นักวิจัย

นักวิจัยถือว่าเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีความสำคัญมากที่สุดและถือว่าเป็นตัวชี้วัดความเจริญก้าวหน้าทางการวิจัยของประเทศนั้น ๆ และเป็นตัวชี้วัดความก้าวหน้าทางด้านปัญญาของแต่ละประเทศด้วย ทั้งนี้ เพราะความรู้ทั้งหลายจะเกิดขึ้นมาได้ ก็ด้วยการศึกษา ค้นคว้า วิจัย การค้นคว้าวิจัยจะเกิดขึ้นไม่ได้ถ้าปราศจากนักวิจัย ประเทศที่มีนักวิจัยมากย่อมทำให้ประเทศนั้นมีปัญญามาก ฉลาดมาก ก้าวหน้ามาก และได้เปรียบประเทศที่ฉลาดน้อยและก้าวหน้าน้อยอยู่ตลอดเวลา ความได้เปรียบในทางปัญญานี้ก่อให้เกิดความได้เปรียบทางด้านอื่น ๆ ตามมาด้วย เช่น ความได้เปรียบในทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม

ดังนั้น การสร้างนักวิจัยให้มีทั้งจำนวนและคุณภาพที่ต้องการ จึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับประเทศที่ต้องการมีอำนาจเหนือประเทศอื่น ๆ หรือไม่ตกอยู่ในอำนาจของประเทศอื่น และสามารถพึ่งพาตนเองได้

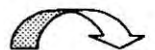
สำหรับประเทศไทยนั้น อาชีพนักวิจัยอาจกล่าวได้ว่าไม่เป็นอาชีพที่ได้รับการยกย่องจากสังคมมากนัก ความเจริญก้าวหน้าในอาชีพ ความมั่นคงในอาชีพ ยังอยู่ในระดับที่ไม่เหมาะสมเมื่อเปรียบเทียบกับอาชีพอื่น ๆ ในสังคม สังคมไทยยังคงมีระบบเจ้าขุนมูลนายอยู่ในระบบราชการที่เน้นรูปแบบมากกว่าเนื้อหาสาระ อาชีพนักวิจัยในมหาวิทยาลัย (ยกเว้นผู้ที่เป็อาจารย์) เป็นอาชีพประเภทชั้น 2 ซึ่งจัดอยู่กลุ่มข้าราชการประเภท ข. ส่วนนักวิจัยในส่วนราชการอื่น ๆ ก็ไม่ค่อยมีความก้าวหน้า หรือมีความมั่นคงเหมือนอาชีพอื่น ๆ ข้าราชการที่อยู่ในสายวิชาชีพขาดแคลนได้รับเงินประจำตำแหน่งในระดับ 6 หรือ 7 แต่อาชีพนักวิจัยไม่มีเงินประจำตำแหน่งให้ ส่วนนักวิจัยในภาคเอกชนก็มีน้อย เอกชนไทยไม่ให้ความสำคัญกับการวิจัย อาชีพนักวิจัยในภาคเอกชนจึงไม่ก้าวหน้า

เมื่ออาชีพนักวิจัยทั้งในระบบภาครัฐและภาคเอกชน ยังขาดการยอมรับจากสังคม ขาดความก้าวหน้าในอาชีพ รายได้ไม่เพียงพอ ฯลฯ ย่อมทำให้ปริมาณและคุณภาพของนักวิจัยของประเทศโดยภาพรวมอ่อนแอ (แม้จะมีบางกลุ่มเข้มแข็ง)

ตารางที่ 6 จำนวนนักวิจัยต่อกำลังแรงงานและประชากรหนึ่งหมื่นคนในปี 2530 - 2539 โดยกิจการทำงานของนักวิจัยที่ทำงานเต็มเวลา และบางเวลาให้เท่ากับเต็มเวลา (Full Time Equivalent = FTE)

รายการ	ปี					
	2530	2532	2534	2536	2538	2539
จำนวนนักวิจัยทำงานเต็มเวลาและบางเวลา	8,493	8,952	9,752	9,779	12,666	12,853
จำนวนนักวิจัยทำงานเท่ากับเต็มเวลา	5,539	4,738	6,141	6,513	6,899	6,038
นักวิจัยต่อกำลังแรงงานหนึ่งหมื่นคน	1.9	1.6	1.9	2.0	2.09	1.75
นักวิจัยต่อประชากรหนึ่งหมื่นคน	1.0	0.8	1.1	1.2	1.16	1.00

เพื่อที่จะได้มองเห็นภาพสัดส่วนของนักวิจัยไทยให้ชัดเจนขึ้นจำนวนนักวิจัยที่มีอยู่ทั้งหมด มีทั้งนักวิจัยที่ทำงานเต็มเวลาและนักวิจัยที่ทำงานบางเวลาเมื่อนำมาคำนวณรวมกันเป็นเวลาทำงานเต็มเวลาทั้งหมด ซึ่งจะทำให้ได้จำนวนนักวิจัยที่ทำงานเท่ากับเต็มเวลาทั้งหมด ซึ่งใช้เป็นมาตรฐานในการเปรียบเทียบนักวิจัยระหว่างประเทศ จำนวนนักวิจัยที่ทำงานเท่ากับเต็มเวลาจะมีจำนวนน้อยกว่าจำนวนนักวิจัยที่ทำงานเต็มเวลาและบางเวลาเสมอ

จากข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ นักวิจัยที่ทำงานเต็มเวลาในปี 2530 จะมีจำนวนนักวิจัย 5,539 คน และเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงปี 2539 เป็น 6,038 คน เมื่อเปรียบเทียบกับกำลังแรงงานหนึ่งหมื่นคนจะมีนักวิจัยที่ทำงานเต็มเวลาประมาณ 2 คนต่อกำลังแรงงานหนึ่งหมื่นคน หรือมีนักวิจัย 1 คนต่อประชากรหนึ่งหมื่นคน

ตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 (2535 - 2539) ได้กำหนดเป้าหมายในการเพิ่มจำนวนนักวิจัย (วิศวกรและนักวิทยาศาสตร์) ไว้ตลอดแผนฯ โดยให้เพิ่มขึ้นจาก 1.4 คนต่อประชากรหนึ่งหมื่นคน เป็น 2.5 คนต่อประชากรหนึ่งหมื่นคน ซึ่งหมายความว่าเมื่อสิ้นปี 2539 จำนวนนักวิจัยของไทยควรจะเป็น 2.5 คนต่อประชากรหนึ่งหมื่นคน แต่จากการสำรวจจำนวนนักวิจัยโดยกองนโยบายและวางแผนการวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ในปี 2539 พบว่าจำนวนนักวิจัยในปี 2539 มีจำนวน 12,853 คน และเมื่อคิดเป็นจำนวนนักวิจัยทำงานเต็มเวลา จะมีจำนวนเท่ากับ 6,038 คน ซึ่งเท่ากับจำนวนนักวิจัย 1 คนต่อประชากรหนึ่งหมื่นคน เป็นการยืนยันข้อค้นพบว่า ตลอดระยะเวลาในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 ที่ผ่านมา 5 ปี เป้าหมายการเพิ่มจำนวนนักวิจัยประสบความสำเร็จ

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบจำนวนนักวิจัยไทยกับประเทศต่าง ๆ

ประเทศ (ปี)	นักวิจัย (คน)
ไทย (2539)	6,038
ไทย* (2539)	12,853
อินโดนีเซีย (2537)	-
มาเลเซีย (2537)	2,287
ฟิลิปปินส์* (2535)	9,960
สิงคโปร์* (2538)	8,340
จีน (2537)	420,700
เกาหลี* (2536)	98,764
ไต้หวัน* (2537)	55,405
ญี่ปุ่น* (2537)	658,866
ออสเตรเลีย (2535)	51,592
ฝรั่งเศส (2536)	145,898
เยอรมัน (2536)	229,837
สวิตเซอร์แลนด์ (2535)	18,230
อังกฤษ (2536)	140,000
อเมริกา (2536)	962,700

หมายเหตุ *จำนวนนักวิจัยคิดเป็นรายหัว (per head)

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ การสำรวจค่าใช้จ่ายและบุคลากรทางการวิจัย
และพัฒนาของประเทศไทยปี 2539 หน้า 37

จำนวนนักวิจัยของไทยเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศต่าง ๆ ที่สำคัญบางประเทศ ยังน้อยกว่าทุกประเทศ ยกเว้นมาเลเซีย จากตัวเลขจำนวนนักวิจัยไทยที่มีเพียงประมาณ 1.75 คน (2คน) ต่อกำลังแรงงานหนึ่งหมื่นคน ในปี 2539 นั้น เป็นอัตราส่วนที่ยังต่ำเมื่อเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้วทุกประเทศ หากประเทศไทยยังคงมีจำนวนนักวิจัยในสัดส่วนน้อยลงเรื่อย ๆ แล้วก็ไม่สามารถพึ่งตนเองในการวิจัยได้ในอนาคต และจะยิ่งช้าหลังกว่าประเทศเพื่อนบ้านออกไปทุกที ปัญหาที่ควรจะต้องพิจารณาก็คือ ควรจะเพิ่มนักวิจัยเท่าไร เพื่อให้มีนักวิจัยเพียงพอกับความต้องการในการระดมกำลังนักวิจัย เพื่อสร้างเทคโนโลยีที่เป็นของเราเอง ลดการสั่งซื้อเทคโนโลยีจากต่างประเทศ และทำให้ประเทศสามารถพึ่งพาตนเองได้ในระดับหนึ่ง

ตารางที่ 8 อัตราการเพิ่มจำนวนนักวิจัยต่อประชากรแรงงานหนึ่งหมื่นคนของประเทศต่าง ๆ

ประเทศ	ปี					อัตราการเพิ่มเฉลี่ยต่อปี
	2530	2532	2534	2536	2539	
สหรัฐอเมริกา	66	71	76	74	78	1.33
ญี่ปุ่น	67	71	74	82	90	2.55
เกาหลี	35	40	45	52	58	2.55
ไต้หวัน	35	40	45	61	-	4.33
สิงคโปร์	35	40	45	52	55	2.22
ไทย	2	2	2	2	2	0

พ.ศ.	จำนวนนักวิจัยต่อแรงงานหนึ่งหมื่นคน
2540	3 - 5
2544	11 - 13
2549	21 - 23
2554	31 - 33
2559	41 - 43

จำนวนนักวิจัยในประเทศที่พัฒนาแล้วหลาย ๆ ประเทศ มีการเพิ่มจำนวนนักวิจัยต่อกำลังแรงงานหนึ่งหมื่นคนต่อปี ในอัตราที่มากกว่า 1 คน เช่น สหรัฐอเมริกามีอัตราการเพิ่ม 1.33 คน ญี่ปุ่น 2.55 คน เกาหลี 2.55 คน ไต้หวัน 4.33 คน สิงคโปร์ 2.22 คน ส่วนของไทยนั้นอัตราการเพิ่มจำนวนนักวิจัยมีน้อยมาก

การที่จะให้ไทยมีนักวิจัยอย่างเหมาะสมต่อการพัฒนาได้หากเทียบเคียงกับประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคแล้ว อัตราการเพิ่มจำนวนนักวิจัยต่อกำลังแรงงานหนึ่งหมื่นคนต่อปีควรอยู่ที่ 1 - 3 คน หากเริ่มโครงการพัฒนานักวิจัยในปี 2540 - 2559 รวม 20 ปี จำนวนนักวิจัยต่อกำลังแรงงานหนึ่งหมื่นคนของไทยในปี พ.ศ. 2559 ควรจะมีอยู่ประมาณ 41 - 43 คน หรือคิดเป็นจำนวนนักวิจัยที่ทำงานเต็มเวลาแล้วก็จะมียู่ประมาณ 123,800 - 129,800 คน หรือต้องเพิ่มนักวิจัยให้ได้ 6,340 คนต่อปี

ใน 2 ทศวรรษข้างหน้าหากประเทศไทยจะตั้งเป้าหมายการเพิ่มจำนวนนักวิจัยให้ได้ 126,800 คน แล้วก็ตามสัดส่วนจำนวนนักวิจัยต่อกำลังแรงงานหนึ่งหมื่นคนก็ยังน้อยอยู่เมื่อเปรียบกับแนวโน้มจำนวนนักวิจัยของประเทศอื่น ๆ ซึ่งประมาณการว่าจะมีเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ จากที่เคยมีอยู่

อย่างไรก็ตามการกำหนดวิสัยทัศน์ให้มีจำนวนนักวิจัย 126,800 คน ในอีก 20 ปีข้างหน้าอยู่ในวิสัยที่ประเทศไทยทั้งภาครัฐและภาคเอกชนสามารถทำได้หากมีการวางแผนร่วมมือร่วมใจกันเพื่อพัฒนางานวิจัยของประเทศอย่างแท้จริง โดยสัดส่วนนักวิจัยในภาครัฐต่อภาคเอกชน ควรมีสัดส่วนใกล้เคียงกันคือ 50 : 50 หากภาคเอกชนสามารถเพิ่มศักยภาพของจำนวนนักวิจัยให้ได้ประมาณ 63,400 คนในปี 2559 แล้วในสัดส่วนของภาครัฐที่จะลงทุนในการวิจัยก็จะลดลงโดยภาครัฐจะลงทุนเพิ่มจำนวนนักวิจัยในภาครัฐประมาณ 63,400 คนเช่นเดียวกัน โดยสัดส่วนจำนวนนักวิจัย 63,400 คนนี้ จะไม่เป็นภาระกับรัฐบาลในการเพิ่มนักวิจัยมากนัก แต่จะเป็นประโยชน์กับประเทศชาติและภาครัฐมากยิ่งขึ้นในการแข่งขันกับนานาชาติ

สรุป

วิสัยทัศน์ด้านค่าใช้จ่ายทางการวิจัยและนักวิจัยของไทยในช่วง 20 ปีข้างหน้านี้ดูเหมือนว่าประเทศจะต้องลงทุนในการวิจัยมหาศาล แต่หากประเทศยังคงปล่อยให้สภาพเป็นดังเช่นปัจจุบันนี้แล้วประเทศไทยจะมีความล้มเหลวด้านการวิจัย และจะต้องสูญเสียงบประมาณค่าใช้จ่ายมหาศาลในการซื้อเทคโนโลยีจากต่างชาติตลอดไปชั่วลูกชั่วหลาน เหนลน โหลน....และตกเป็นเมืองขึ้นทางปัญญาของชาติอื่นตลอดกาล.....

*****

ข่าวสารงานวิจัยและพัฒนา

คณะกรรมการการวิจัยและพัฒนา

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ตามคำสั่งรัฐสภาที่ 22/2545 สั่ง ณ วันที่ 17 สิงหาคม 2544

1. เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร	ประธานกรรมการ
2. รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (ที่เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมอบหมาย)	รองประธานกรรมการ
3. ศาสตราจารย์สมหวัง พิธิยานุวัฒน์	กรรมการ
4. ศาสตราจารย์สมบัติ ธำรงธัญวงศ์	กรรมการ
5. รองศาสตราจารย์สุนทร มณีสวัสดิ์	กรรมการ
6. รองศาสตราจารย์ปธาน สุวรรณมงคล	กรรมการ
7. รองศาสตราจารย์ปราณี ทินกร	กรรมการ
8. นางสาวอรุณศรี อนันตรศิริชัย	กรรมการ
9. นางฉวีภาณี บุรีกุล	กรรมการ
10. ผู้ช่วยเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (ที่เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมอบหมาย)	กรรมการ
11. ผู้อำนวยการกองคลังและพัสดุ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร	กรรมการ
12. ผู้อำนวยการศูนย์บริการทางวิชาการและกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร	กรรมการและเลขานุการ
13. ผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์บริการทางวิชาการและกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
14. หัวหน้าฝ่ายประสานงานการวิจัย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

เมธีวิจัยอาวุโส

เมื่อกลางสัปดาห์ที่ผ่านมาสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ได้จัดพิธีมอบรางวัล “เมธีวิจัยอาวุโส สกว.” ณ ดิคสันดิโมเดิร์น ทำเนียบรัฐบาล จำนวน 15 คน เข้ารับรางวัลเมธีอาวุโส ซึ่งนับเป็นรุ่นที่ 7 จาก พ.ศ.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี

รางวัล “เมธีวิจัยอาวุโสฯ” คือทุนที่จัดขึ้นเพื่อสนับสนุนให้นักวิจัยระดับหัวกะทิในแต่ละสาขา ที่มีผลงานวิจัยเป็นที่ยอมรับทั้งในและต่างประเทศ สามารถทำงานวิจัยในแขนงนั้น ๆ ได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งนักวิจัยจะต้องทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ และประสบการณ์ให้กับทีมนักวิจัยของตนในช่วงระยะเวลา 3 ปี ของการรับทุนนี้ ถือเป็นกระบวนการสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่ที่สำคัญยิ่ง

โดยผู้ได้รับการแต่งตั้งเป็นเมธีอาวุโสฯ จะได้รับเงินสนับสนุนการวิจัยมากกว่า 1 ล้านบาทต่อปี (แต่ไม่เกิน 2.5 ล้านบาท) เป็นเวลาต่อเนื่องกัน 3 ปี ซึ่งเมธีวิจัยอาวุโสฯ รุ่นที่ 7 ประจำปี 2545 ทั้ง 15 คน จะต้องทำหน้าที่สร้างผลงานวิจัยพร้อมกับการสร้างคนในสายงานของตนขึ้นมา สำหรับผลงานของ 15 เมธีวิจัยอาวุโส สกว. ประจำปี 2545 มีดังนี้

1. รศ.ดร.ศรณีย์ มงคลสุข สาขาเทคโนโลยีชีวภาพ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
ผลงานวิจัย ได้แก่ ขณะแบคทีเรียเข้าทำลายพืช เป็นการเข้าใจกลไกการต่อสู้
2. ศ.นพ.สุทัศน์ ฟูเจริญ สาขาอายุรศาสตร์ สถาบันวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยมหิดล
ผลงานวิจัย ได้แก่ “พ่อพระชาลัสซีเมีย”
3. ศ.ดร.สิริวัฒน์ วงษ์ศิริ สาขาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ผลงานวิจัย ได้แก่ ความหลากหลายทางชีวภาพของผึ้ง
4. ศ.ดร.สายชล เกตุษา สาขาเกษตร คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ผลงานวิจัย ได้แก่ การปรับปรุงคุณภาพการยี่ออายุการใช้ประโยชน์ของผลิตผลสดพืชสวน
5. รศ.ดร.อภิชาติ สุขสำราญ สาขาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ผลงานวิจัย ในตัวแมลงจะมีสารชนิดหนึ่ง จะใช้ในการควบคุมกลไกการลอกคราบ
6. รศ.ดร.จรัส ถิ่นตระกูล สาขาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ผลงานวิจัย ได้แก่ การนำ ซีโอไลต์ ถือสารผสมในผงซักฟอก
7. ศ.ดร.ทวี ดันฉศิริ สาขาฟิสิกส์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผลงานวิจัย พลังงานแสงอาทิตย์ มาใช้กับอุตสาหกรรมเกี่ยวกับควบคุมความร้อน
8. ศ.ดร.ยงควิมล เถนบุรี สาขาคณิตศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
(รับเป็นรอบที่ 2) ทุนฯ
ผลงานวิจัย ปราบปรามการฉ้อโกงทางชีววิทยาและทางการแพทย์

9. ศ.อำนาจ ขนนไทย สาขาคณิตศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผลงานวิจัย ค้นพบสมการไดมอน จะนำไปสู่การสร้างอากาศยาน
10. ศ.ดร.วิวัฒน์ ตันตะพานิชกุล สาขาวิศวกรรมเคมี คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ผลงานวิจัย การสร้างความร้อนเป็นศูนย์กลางเทคโนโลยีการถ่ายเทความร้อน
11. ศ.ดร.ทงเกียรติ เกียรติศิริโรจน์ สาขาวิศวกรรมเครื่องกล คณะวิศวกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผลงานวิจัย การถ่ายเทความร้อน
12. ศ.ดร.ผาสุก พงษ์ไพจิตร สาขาเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ผลงานวิจัย จากโครงการวิจัยเรื่อง “พลวัตเศรษฐกิจการเมืองไทย พ.ศ. 2543”
13. ดร.วินัย พงศ์ศรีเพียร สาขาประวัติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ผลงานวิจัย ได้แก่ ปี 2548 ประมวลกฎหมายตรา 3 ดวง จะมีอายุครบ 200 ปี
14. ศ.ดร.ยศ สันตสมบัติ สาขามนุษยวิทยา คณะสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผลงานวิจัย เกี่ยวกับปัญหาการพัฒนาทางด้านต่าง ๆ
15. ศ.อรศิริ ป่าฉินท์ สาขาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ผลงานวิจัย สนใจงานสถาปัตยกรรมไทยที่มีชีวิตคนมาเกี่ยวข้อง

ปิยะวรรณ ปานโต   เรียบเรียง

ที่มา :

หนังสือพิมพ์บ้านเมือง วันจันทร์ที่ 2 กันยายน 2545

ที่ปรึกษา

นายบุญเรือง บุรภัคดี : ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ
นางสาวจิรพรรณ กาญจนอุดม : ผู้อำนวยการกลุ่มงานวิจัยและพัฒนา

คณะทำงาน

นางสาวพองนา ธีรามนตร์ : วิทยากร 6
นางสาวอุษา โฉมิตตระกุล : วิทยากร 6
นางสิวพร สุขเอียด : วิทยากร 6
นางสาวสุชาทิพย์ จันทรวิสรุต : วิทยากร 5
นางนงค์เยาว์ ประพิณ : วิทยากร 5
นางสาวกิ่งกาญจน์ ภูมาลี : วิทยากร 5
นางสาวนารีดิษณ์ ศิริวรรณ : วิทยากร 5
นางสาวปิยะวรรณ ปานโต : วิทยากร 3

ผู้จัดทำ

นายจันทมร สีหาบุญดี : วิทยากร 4

ฝ่ายธุรการ

นางสาวธณัฐดา หาเรือนศรี : เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล 3
นางสาวนันท์นภัส ดีดี : เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล 1

*** **

